

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA

Prva slovenska založba

CELJE - LJUBLJANA

DRUŽINSKA PRATIKA 2019

Podatki o knjigi

- Naslov: Družinska pratika 2019
- Urednica: Polona Mlakar
- Cena: 5,90 €
- Velikost: 100 mm x 140 mm
- Vezava: broširana
- Število strani: 224
- ISSN: 1408-4287
- Založnik: Celjska Mohorjeva družba
- Leto izdaje: 2018

Kontakt

Uredništvo

Telefon 01 244 36 70

urednistvo@celjska-mohorjeva.si

Žepni koledar s koristnimi nasveti za vsakdanje življenje in z branjem za dušo in srce

Knjižico prebiramo sleherni dan, a ne le zaradi podatkov, ampak da na hitro preberemo kaj lepega za dušo in kaj koristnega za svoj vsakdanjik. Tudi za leto 2019 Družinska pratika prinaša raznovrstne podatke za posamezni dan v letu, uporabne nasvete, niz krajših sestavkov o pomembnih osebnostih in naravi ter črtice za odrasle in mladino, v zadnjem delu pa razvedrilni in ugankarski kotiček.

Prvi del pratike prinaša koledarske podatke za leto 2019. Splošnim informacijam sledi preglednica znamenj, seznam praznikov v Sloveniji in okoliških državah. V mesečnih koledarskih pregledih najdemo svetniške godove in praznike, lunine mene in celo napoved vremena. Za ta del je svetniške like izrisala akademska slikarka Anka Hribar Košmerl. Sledijo podrobnosti o Luninih menah in Herschlov vremenski ključ, podatki o vidnosti planetov in mrkih. Ob koncu tega dela najde bralec še t. i. stoletni koledar.

Seveda pa *Pratika za leto 2019* prinaša tudi obsežni bralni del, v katerem so kratki sestavki, razvrščeni v poglavja *Korenine*, *Lepa beseda*, *Pomagajmo si*, *Nasveti*, *Otroški kotiček* in *Razvedrilo*.

Tokrat se spominjamo več znanih osebnosti iz preteklosti in sedanjosti: pesnika in pisatelja Valentina Vodnika, nekakšnega ustanovitelja slovenske pratike, slovničarja Jakoba Šolarja, organista in skladatelja Janeza Kranjca ter beležimo 70-letnico misijonarja slovenskega rodu Petra Opeke. Za prenos vere otroku se predvsem matere lahko poučijo o pomembnosti preproste, a redne verske geste – večernega križa otroku na čelo. Poučni in priročniški sestavki nas seznanijo, kako se ptički ženijo, kaj je treba vedeti o pravem rjavem medvedu, izvemo veliko o sestavi in koristnosti različnih vrst mleka ter o izjemnem pomenu spanja za človeka. Najdemo celo odličen recept za malo drugačno rojstnodnevno ali godovno slaščico – čokoladnega ježa. Bogat leposlovni kotiček nas prijetno preseneti s pesmijo za tašče in kratkimi črticami, ki jih bomo prebrali na dah. Otroci pa bodo veseli npr. zgodbe o princesi, ki bo spremenila svet. Ugankarje v razvedrilnem kotičku čaka ob žrebu tudi knjižna nagrada. Vabljeni k branju in sodelovanju!

Vladar leta 2019 – Merkur

Merkur je Soncu najbližji planet. Od Sonca je oddaljen le 58 milijonov km. Obkroži ga v 88 dneh (Merkurjevo leto), okrog svoje osi pa se zavrti v 58 dneh (Merkurjev dan), kar pomeni, da je dan na Merkurju dolg kar dve tretjini njegovega leta. Po svoji velikosti in masi je Merkur bolj podoben Luni kot Zemlji. Njegov premer je le 4880 kilometrov. Ubežna hitrost z njegovega površja je 4,3 kilometra na sekundo in je torej premajhen, da bi mogel obdržati omembe vredno atmosfero. Okoli Merkurja ne kroži nobena luna. Zaradi bližine Sonca je dnevna stran Merkurja izredno vroča. Termometer bi na njeni površini kazal 370 °C, nočna stran pa je zaradi pomanjkanja ozračja zelo hladna, saj pade temperatura na -180 °C. V tako neugodnih razmerah bi ne preživela nobena znana oblika življenja.

Čeprav je Merkur zelo svetel planet, ga zaradi bližine Sonca s prostim očesom težko opazujemo. Prve posnetke iz neposredne bližine Merkurja smo dobili šele s poletni vesoljskih sond. Leta 1974 je avtomatska sonda Mariner poslala na Zemljo vrsto uspešnih poskusov Merkurjeve površine. Dobro so vidni kraterji, kotanjaste doline in gorski grebeni, ki močno spominjajo na Lunino površino. Astronomi upajo, da bodo že v bližnji prihodnosti dobili nove podatke o tem si-

38

Zgodilo se je ta mesec

V letu 2019 se bomo znova spomnili množice dogodkov, ki so se zgodili pred okroglim številom let. Vsak od njih je bil v svojem času pomemben, danes pa je le še oddaljen spomin.

Januar

Po razpadu Avstro-Ogrske in nastanku Države Srbov, Hrvatov in Slovencev so v naših krajih še naprej uporabljali avstrijske poštne znamke. Toda že ob koncu leta 1918 se je slovenska poštna uprava odločila, da bo natisnila svoje, oblikovanje pa je zaupala slikarju Ivanu Vavpotiču (1877–1943). Prve slovenske znamke so izšle **3. januarja 1919**. Na njih je upodobljen človek, ki je raztrgal verige suženjstva, zato se jih je prijel ime »verigarji«. Uporabljali so jih do novembra 1921.

Februar

Po komunističnem državnem udaru leta 1978 je novi afganistanski voditelj Nur Mohamed Taraki sklenil modernizirati državo, odpraviti nepismenost in zagotoviti enakopravnost žensk. To je povzročilo vstajo islamskih tradicionalistov. Zunanji minister Hafizullah Amin je Tarakija odstranil in začel rahljati vezi s Sovjetsko zvezo, zato je ta decembra 1979 v Afganistan poslala svoje sile. Generali in politiki so pričakovali

52

cer najmanjšem planetu, ki pa je zaradi bližine Sonca za nas izredno zanimiv.

Merkurjevo leto v stoletni pratiki

Merkur je majhna, lesketajoča se, vendar ne belo sijoča zvezda, ki je vedno pri Soncu. Njegova narava je spremenljiva in nestanovitna, mrzla in suha. Ljudem, ki jih ima Merkur pod sabo, daje nestanovitno naravo, da si izmišljujejo vedno kaj novega in niso nikoli pri miru. So hinavski, premeteni, se radi skrivajo; pri svojih dejanjih niso iskreni. Merkur pomeni modroslovce, matematike in trgovce, izurjene mojstre vseh vrst in prebrisane sleparje.

Merkurjevo leto je bolj suho kot mokro, bolj mrzlo kot toplo, redko rodovito.

Pomlad: Odmikajoči se marec je topel, travniki začnejo zeleneti, april je od začetka pa tja do 24. suh in mrzel, potlej pa je prijeten in topel. Maj ima na začetku nekaj grdih dni, nato je včasih topel in lep. Večkrat pa je pomlad v drugi polovici zvečine ves čas mrzla in grda, da sta tako trata kot ozimina v hudi nevarnosti in med cvetenjem močno pozebeta. V takem tudi vrstni sadeži ne morejo prav uspeti.

Poletje: Poleti je precej dežja, ki pa zemlji nič prav ne zaleže. Med deževnim vremenom so vedno lepi dnevi, da se da seno in žito lahko pospraviti; moraš pa biti previden in se ne smeš obirati.

Jesen: V prvem delu jeseni je dosti dežja in zgodnje slane ter zmrzali; ko pa mine pol oktobra, nazadnje le napoči lepo, suho vreme in traja do začetka

39

hitro ureditev razmer, toda razplamtela se je dolga in krvava vojna, v kateri je umrlo več kot 14.000 sovjetskih vojakov. Leta 1987 je Sovjetska zveza napovedala umik iz Afganistana. Zadnji njen vojak je to nemirno državo zapustil **15. februarja 1989**.

Marec

Tristo metrov dolgi tanker *Exxon Valdez* je v torek, 23. marca 1989, zapustil pristanišče Valdez na jugu Aljaske in skozi Ožino princa Williama odplul proti odprtemu morju. Med plovbo je kapitan ukazal namestniku, naj zavije okoli ledenih gora, ki so se pojavile pred ladjo, in se potem vrne na začrtano pot. Toda tanker je med tem manevrom **24. marca 1989** nasedel na čeri in iz njega je izteklo približno 40 milijonov litrov nafte. Ta je povzročila veliko onesnaženje, od katerega si ta del Aljaske še do danes ni opomogel.

April

V soboto, **15. aprila 1989**, je bila v Sheffieldu polfinalna tekma angleškega nogometnega pokala med Liverpoolom in Nottingham Forrestom. Približno pol ure pred začetkom dvoboja je pred stadionom Hillsborough nastala huda gneča. Da ne bi prišlo do nesreče, je policija na stečaj odprla vhode, s tem pa se je močno povečal pritisk na tiste, ki so že bili na tribuni.

53